

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt II. Ad voluntatis correctionem, eiusq[ue] in melius demutationem
prodesse posse vim compulsionis , accedente tamen secretiore operatione
gratiæ Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

CAPVT II.

*Ad voluntatis correctionem, eiusq; in melius demutationem
prodesse posse vim compulsionis, accedente tamen
secretiore operatione gratia Dei.*

NEc sanè dubium est, quin liberæ sit voluntatis credere; omninoque perspicuum est, credere neminem inuitum posse: neque id quisquam incussis terroribus agit, nisi planè desipiat, vt credat aliquis vel inuitus. verùm ad hoc ipsum confert disciplina seuerior, vt multi ex nolentibus & inuitis fiant aliquando volentes. Quippe ad illius magni Regis conuiuium, de quo scriptum est in Euangelio, compelluntur quidem inuiti; sed in eo tamen postea reperiunt, quam obrem se latentur intrasse. Foris ergo inuenitur necessitas, sed nascitur inde voluntas. Et felix illa prorsus necessitas, quæ ad meliora compellit. Quid Saulo, cum minas cædesque spiraret in Christi discipulos, à religione Christiana fingi potest alienius? sed diuinitus adhibita compulsio fecit eum ex nolente volentem, ex persecutore propugnatorem, ex lupo rapacissimo mansuetissimam ouem. Quæ nisi compulsionis ac terroris esset utilitas, non prædictum esse per Prophetam legeremus, fore, vt priùs quidem piscatores, postea verò venatores mitterentur: Mittam piscatores multos, dicit Dominus, & piscabuntur eos: & post hæc mittam eis multos venatores, & venabuntur eos de omni monte, & de omni colle, & de cauernis petrarum. Per varios sanè montes errabundi vagantur hæretici, dum fide reiecta, superbiorum hominum diuersos sequuntur errores. Nec iam ad eos capiendos mittendi piscatores: venatoribus hæreticorum feritas indiget. Venator enim syluas cingit, sentes excutit, terroribus vndique multiplicatis cogit in retia: piscator verò in mare retia mittit; quod incurrerit, trahit. neque hæc terror

Luca 14.

Actor. 9.

Hier. 16.

adhibendus est ad capiendum, sed esca ad alliciendum. Itaq. piscatores Apostoli fuerunt, qui Principes Christianos, per quos cogere, non habebant, sed omnibus salute veraque felicitate proposita, in Ecclesiae retia pertraxere. At posteaquam fidelium crescete multitudine, hominibus carnalibus abundare Ecclesia coepit, multique ex his unitate violata, in montes, aut in colles profugerunt, aut in petrarum caernas sese abdidere; tū venatoribus opus fuit, hoc est, terrenis Principibus, qui terroribus percussos caperent, ac reuerti compellerent. Non est (opinor) fides vltionem magis voluntatis, quam virtutis amor atque iustitiae. Et tamen ad introducendam liberam charitatem, spiritus seruitutis in timore praecessit: omninoque ad id contulit veteris legis paedagogus, suarum seueritate minaturum; vt accepto spiritu adoptionis filiorum, alacres curterent diuinorum mandatorum viam, qui prius coacti, seruatorum more suum officium faciebant. Quid est autem, quod ait, extirpari vi adhibita non posse, quod abditum sit in intimis cordis, aut hoc ipsum cor inflecti aut molliri, nisi Dei virtute, non posse? An exciderat quod scriptum est à Sapiente: Stultitia colligata est in corde pueri, & virga disciplinae fugabit eam? Inhaeret medullitus hominum cordibus, & ab ipsis quidem teneris, stultitia: neque extirpari vlllo pacto potest, nisi sapientiam Deus infuderit, & tamen virga disciplinae fugat stultitiam. Quin & hoc non dubitauit idem ille dicere: Virga atque correptio tribuit sapientiam; puer autem qui dimittitur voluntati suae, confundet matrem suam. Quod si virgae fortassis officium, educationis vitio, prima aetas effugerit; quid vetat quo minus aliquando gladij fuget metus, quod non adhibita virga reliquit? Ideoque sicuti puerilium verberum utilitas illis sententijs demonstrata est, ita & gladij seueritatisque fructus consimilis commendatur ab eodem Sa-

Pro. 22.

Pro. 29.

Pru. 10.

piens, cum ait: Rex qui sedet in solio iudicij, dissipat omne malum intuitu suo; per hoc indubie, quod sedulo quid quisque gerat, quid colat, quidve profiteatur, obseruet: atque in facinorosos quidem, & corruptores humanæ societatis animaduertat leuiter, eos vero collaudet atque remuneret, qui suis benefactis Rempublicam ornauerint. Cor enim solus quidem inspectit Deus, sed ad eam rem plerumque externum quodpiam ministerium adhibet, per quod secretius in cordibus operetur. Quemadmodum solus ipse incredulis fidem, & impoenitentibus durisque cordibus poenitentiam munus infundit. Et tamen scriptum est, fidem ex auditu esse, auditum autem per uerbum Dei. Sermo quoque bonus, & ad fidei ædificationem pertinens, dare dicitur, gratiam audientibus. Ut igitur per increpationis instructionisque uerbum, sic & per discipline flagellum, quos uult, ad se conuertit, occulta operatione gratiæ suæ. Quæ nisi secretior operatio diuinæ uirtutis accesserit, frustra terrores admouerit, quidquid extrinsecus, siue per Angelos, siue per homines adhibetur. Quam rem uel unius exemplo Pharaonis liceat agnoscere; qui tot portentis, ut quasi de somno graui infidelitatis euigilaret, excitatus, tot beneficijs prouocatus, tot denique plagis attritus, nihilo melior aut mollior his omnibus effectus est. Et quamquam in illo (quod ad propriam quidem eius salutem attinet) opera perdita est, occulto, sed iusto iudicio Dei; tamen hæc alijs terrorum ministeria etiam per homines procurata, & sæpe Deo misere profuerunt, & aliquibus quotidie profunt.

Rom. 10.
Ephes. 4.

CAPVT